כביסה בגדים אלימא ליה לר' יוסי. דלית ביה יותר מרחילה: **דאמר שמואל האי ערבוביתא דרישא.** עפרורית שמתכנס לאדם ברישו שאינו רוחץ: **מתיא ליה לידי עוירא.** משמע את עיניו: **ערבוביתא דמאני.** שנושא בגדים שאינו רוחצן **עד** ששחורין הרבה: **לידי שעמומיתא.** שגעון וזו שעמומיתא קשה מכולן: **ערבוביתא דגופא.** שזהמת הגוף על בשרו של אדם מחמת זיעה שאינו רוחץ: **הזהרו בערבוביתא.** בהגהו דפרש"י: **ושלא תלמדו תורה אלא בחבורה.** שאין אדם מתפלפל אלא מתוך לימוד חבירו: **והזהרו בבני עניים.** שלא יהו קלים בעייניכם ללמדם תורה: **ומפני מה תלמידי חכמים אין מצויין כו'.** שאין הדבר מצוי: **שלא יהו אומרים.** בני אדם תורה ירושה היא להם ואין אנו נזקקין ללמוד תורה: **שלא יתגדרו.** שלא יתגדלו שלא ינהגו שררה כשיראו שהן ואבותם ובניהם תלמידי חכמים. יתגדרו כמו הניחו לו אבותיו להתגדר בו (חולין קף ז.): **מפני שהן מתגברין.** דודאי כל מי שהוא מ"מ ובנו מ"מ ודאי מתגבר: **דקרו לאינשי חמרי.** שאין נוהגין להן כבוד ומזניח אותן מפני תורה שבהם: **נגהה כמדבר מבלי יושב** (ג). ישיבה של מ"מ: **נשאל לחכמים.** דכתיב מי האיש החכם ונביאים ומלאכי השרת דכתיב ואשר דבר פי ה' אליו ויגידה: **שאין מברכין.** כשמסיימין לתלמוד תורה ותלמידי חכמים (ד) בני תלמידי חכמים מתוך שהן זהירין לעסוק בתורה ורגילין בה אינן זהירין לברך כשפותחין לא מקיימא ברכתא [כדאמרינן בברכת התורה] (ה) נהיה אנחנו ולאנשינו מלומדי תורה: **ורדימום בר' יוסי.** היינו ר' מנחם בר' יוסי דמיתקרי בגן של קדושים (פסחים קד.): **טעמא לא ידענא.** דאמר למילתיה שאינו יכול לעמוד על סוף דעתו: **אמר ליה דכתיב.** גבי לוים ולכל חייתם: **אילימא חיה ממש.** שמתפרנסת משם: **והלא חיה בכלל בהמה.** דכתיב זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה (ויקרא יא) והואיל דכתיב לבהמתם למה לי חייתם: [**אלא לאו כביסה.** הוי] חיותם ממש דכביסת בגדיהן היינו חיותם דאי לא מכבסי בגדיהן איכא לערא דחיותם היינו נמי ערבוביתא דאמר לעיל: **איבעיא להו לרבי יוסי.** דאמר שלא ארחץ שלא אתקשט אינם נדרי עינוי נפש ומשום נדרי עינוי נפש אינו מיפר: **מהו שיפר משום דברים שבינו לבינה.** שיהו מופרין לעצמו כדאמרן לעיל (ה) אבל אין בהן עינוי נפש מפר לעצמו משום דברים שבינו לבינה היינו קישוט כל הגוף בין קישוט תכשיטין בין קישוט להעברת שער בשותו מקום דקישוט כל הגוף משמע: **לדידכו דאמריתו.** דרחילה הוי עינוי נפש (ה) כו' אלא דברים שבינו לבינה דהא לא נדרה אלא מאותו מקום: **מאי.** כלומר אחתי מיבעי לן אי מפר אי לא: אלא

גוף כולו לא כל שכן אמרי אין כביסה אלימא לר' יוסי דאמר שמואל האי ערבוביתא דרישא מתיא לידי עוירא ערבוביתא דמאני מתיא לידי שעמומיתא ערבוביתא דגופא מתיא לידי שיחני וכיבי שלחו מתם הזהרו בערבוביתא הזהרו בחבורה הזהרו בבני עניים שמהן תצא תורה שנאמר [1] יזל מים מדליו שמהן תצא תורה ומפני מה אין מצויין ת"ח לצאת ת"ח מבניהן אמר רב יוסף שלא יאמרו תורה ירושה היא להם רב [2] ששת בריה דרב אידי אומר כדי שלא יתגדרו על הצבור מר זוטרא אומר מפני שהן [3] מתגברין על הצבור רב אשי אומר משום דקרו לאינשי חמרי רבינא אומר שאין מברכין בתורה תחלה [7] דאמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב [2] מי האיש החכם ויבן את זאת דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים (ו) ולא פירשוהו עד שפירשו הקב"ה בעצמו דכתיב [3] ויאמר ה' על עזבם את תורתי וגו' היינו לא שמעו בקולי היינו לא הלכו בה אמר רב יהודה אמר רב (ב) שאין מברכין בתורה תחלה איסי בר יהודה לא אתא למתיבתא דר' יוסי תלתא יומי אשכחיה ורדימום בר' יוסי א"ל מאי טעמא לא אתי מר לבי מדרשא דאבא הא תלתא יומין א"ל כי טעמיה דאבוך לא ידענא היכא איתאי א"ל לימא מר מאי קא"ל דלמא ידענא טעמיה א"ל הא דתניא ר' יוסי אומר כביסתן קודמין לחיי אחרים קרא מנלן א"ל דכתיב [4] ומגרשיהם יהיו לבהמתם וגו' מאי חייתם אילימא חיה והלא [6] חיה בכלל בהמה היא אלא מאי חייתם חיותא ממש פשיטא אלא לאו כביסה דהא איכא צערא דערבוביתא: א"ר יוסי אין אלו נדרי עינוי נפש: איבעיא להו לר' יוסי מהו שיפר משום דברים שבינו לבינה ת"ש א"ר יוסי אין אלו נדרי עינוי נפש אבל דברים שבינו לבינה הויין דלמא לדידהו קאמר להו לדידי אפי' דברים שבינו לבינה לא הויין לדידכו דאמריתו הויין נדרי עינוי נפש אודו לי דאין אלו נדרי עינוי נפש מאי [1] רב אדא בר אהבה אומר מפר רב הונא אומר אין מפר שלא

מתיא לידי עוירא ערבוביתא דגופא מתיא לידי שיחני וכיבי. [8] כשאינו מסרק ראשו תמיד ומתוך כך איכא ערבוביתא בריסא: **מתיא לידי עוירא.** מביאו לידי סמוי עיניים שזוהמת הראש מכהה מאור עייניו: **דמאני מתיא לידי שעמומיתא.** כשיש בבגדיו ערבוביות של זוהמת שאינו מכבסן תמיד ולובשן כשהן מזוהמין מביאו לידי שעמום ותמהון לב: **ערבוביתא דגופא.** כשגופו מזוהם שאינו רוחץ תמיד מביאו לידי שיחנא וכיבי אבעבועות המכאיבות ולאלו יש רפואות אבל שעמום קשה מהן. אלמא כביסה אלימא מרחילה: **הזהרו בערבוביתא.** כלומר הזהרו בתכבוסת וברחילה: **הזהרו בחבורה.** ללמד תורה בחבורה שהתלמידים מחדדים זה את זה ואת הרב: **הזהרו בבני עניים.** להשתדל ללמדם תורה שמהן תצא תורה שאין להם עסק אחר ועוד שדעתם שפלה עליהם: **לנאה מכניסה פ"מ.** שעל הרוב אינם בני תורה: **ירושה היא להם.** לא ילמדו תורה מאחר שהם קומכים שירושה היא להם: **לדי שלא יתגדרו על הצבור.** שאם לא היתה תורה פוקקת מהם יגיע דעתם: **שאין מברכים בתורה תחלה.** תחילת עסקם בכל יום דהיינו לעסוק בדברי תורה והערב נא ואשר בחר: **דבר זה נשאל לחכמים וכו' ולא פרשוהו.** מדכתי' ויאמר ה' על עזבם את תורתי מכלל דליכא דידע להדורי טעמא אלא קודשא בריך הוא בלחוד. ומצאתי במגילת סתרים של ה"ר יונה ז"ל דקרא הכי דייק דעל שלא ברכו בתורה תחילה אבדה הארץ דאם אינה על עזבם את תורתי כשהעם ולא היו עוסקין בה כשנשאל לחכמים ולנביאים למה לא פרשוהו והלא דבר גלוי היה וקל לפרש אלא ודאי עוסקין היו בתורה תמיד ולפיכך היו חכמים ונביאים תמהים על מה אבדה הארץ עד שפרשו הקב"ה בעצמו שהוא יודע מעמקי הלב שלא היו מברכין בתורה תחלה כלומר שלא היתה התורה חשובה בעייניהם כ"כ שיהא ראוי לברך עליה שלא היו עוסקים בה לשמה ומתוך כך היו מזלזלין בברכתה והיינו לא הלכו בה כלומר בכוונתה ולשמה. אלו דברי הרב החסיד ז"ל והם נאים ראויין למי שאמרם: **טעמא דאבוך לא ידענא.** דאמר כביסתן קודמת לחיי אחרים והא מסברא ליתא ולהכי בעי קרא מנלן: **אלא לאו כביסה.** וקרי ליה חייתם: ולענין הלכה קי"ל כרבנן דרחילה וקישוט ודרי עינוי נפש הם ומפר בין לעצמו בין לאחרים דיחיד ורבים הלכה כרבים ועוד דמילתא דשמואל משמיה דלוי דלקמן כוותיהו שייכא כדנפרש עלהיו בס"ד. ואע"ג דאמר רב הונא[1] כוליה פירקין ר' יוסי היא לא קי"ל כוותיה. אבל הרמב"ם ז"ל פסק מדרב הונא כרבי יוסי דאין מפר אלא מאותו מקום: **מאי.** כלומר אחתי מיבעי לן אי מפר אי לא: דרבנן מי אמר דדוקא משום עינוי נפש הוא דפליג עלייהו דלא מפר אבל משום דברים שבינו לבינה מודה ר' יוסי דמפר. וא"מ דלרבנן דאמרי עינוי נפש הוי מפר בין לעצמו בין לאחרים ולר' יוסי דוקא לעצמו מפר לאחרים אינו מפר דהא הוא דאיכא בין עינוי נפש ודברים שבינו לבינה כדאמר ברישא פרקין: **ת"ש דא"ר יוסי אין אלו נדרי עינוי נפש.** ואם איתא דלר' יוסי אפי' משום דברים שבינו לבינה אינו מפר ה"ל למימר לא יפר מדקאמר אין אלו נדרי עינוי נפש משמע אבל דברים שבינו לבינה הויין: **רב אדא בר אהבה אמר מפר.** דאיכא קפידא לבעל בהכי: שמת

גבי לחכמים ולנביאים ולמלאכי השרת וגם פירשוהו עד: (ב) שם אמר רב לומר שאין מברכין: (ג) רש"י ד"ה נגהה כמדבר מבלי יושב כ"כ לבאורה ירמה שהיה גורם כך מלא יושב במקרא זה וכן מרגש יומתן ב"ש לדיאת כמדבר מבלי יתיב אבל בספרים שלנו כתוב מבלי עובר ובלשון המפרש אפשר לומר שגם הוא היה גורם מבלי עובר אלא שעל נגהה כמדבר אמר שפי' כמדבר שאין שם יושב כך כל מ"י מתרבה שאין שם יושב ור"ל יושב של מ"מ דאילו כישוב של ע"ה לא היה לו לנגיה להסכיר דמאי דפקא ליה מיגה אם יש יושב מהם אם לאו ואח"כ אמר הכתוב עוד אלא מבניא שאין שם יושב אלא אף מבלי עובר כמ"ש קודם זה כי נלמו מבלי איש עובר ולא שמעו קול מקנה מעוף השמים ועד בהמה נדדו הלכו גם"ל ליישב המפרש אבל התרגום לא יתעתי ליישבו: (ד) ד"ה שאין מברכין וכו' ותלמידי חכמים מתוך שהן רגילין ותיכות בני תלמידי חכמים נמתק: (ה) ד"ה לדידכו וכו' נפש אודו לי דאין אלו נדרי עינוי נפש אלא דברים:

תוספות

ערבוביתא דרישא. שאינו מסרק ראשו תמיד מייתי לידי עוירא פירוש לידי סימוי עיניים: **דמאני.** שאינו מכנס בגדיו תמיד מביאו לידי שעמום: **דגופא.** שאינו רוחץ תדיר: **מתיא לידי שיחנא וכיבי.** כלומר כיבי ושעמום קשה מכאב שאין בשחין יש לו רפואה ושעמום אין לו רפואה ומשום הכי אמר רבי יוסי דכביסה קודמת למייסה אבל רחיצה אין בה צער כולי האי: **הזהרו בערבוביתא.** פירוש הזהרו בכביסה: **הזהרו בחבורה.** שתלמדו תורה בחבורה ירושה היא להם. לתלמידי חכמים ואין אנו זקוקין ללומדה: **כדי שלא יתגדרו על הצבור:** שאין מברכין בתורה תחלה. כשהם משכימים ללמוד תורה שאין מברכין לעסוק בדברי תורה והערב נא ואשר בחר: **שעמא דאבוך לא ידעינן.** כלומר מה טעם הוא דכביסה היא קודמת לחיי אחרים: **אלא מאי לבל חייתם חיותם ממש.** והאיכא צער דחיפותא שמי שאינו רוחץ חופף ומלטער: (ו) קונם פירות העולם עלי יפר. הוי עינוי: פירות מדינה זה. לא הוי עינוי שיכול להניח ממדינה אחרת: פירות חנוני זה אינו יכול להפר. שיכולה להסתפק ממנוני אחר: **ואם לא היתה פרנסתו אלא ממנו.** כלומר שאותו חנוני מקיף לה וגיגל אצלו מיפר הוי עינוי נפש: **לרבי יוסי מהו שיפר.** ברחילה וקישוט משום דברים שבינו לבינה ונפקא מיניה בהא דלא הוי עינוי נפש כדאמר לעיל דדברים שבינו לבינה לעצמו מיפר לאחרים אינו מיפר: **אין אלו נדרי עינוי נפש.** ומדלא קאמר מתם רבי יוסי אומר לא יפר אמע מיגה משום עינוי נפש הוא דלא יפר אבל מיפר משום בינו לבינה:

(ו) [גרסת הע"י מדליו מדליה שמהן תולה תורה]. (ב) [ל"ל שמא]. (ג) [גר' העיון ענן גדל ג' מתגדלין]. (ד) ב"מ פה. ע"ש. (ה) [מיר לה: זמיים קטו: חולין נט. עח. פד.]. (ו) [כתובות עח: ע"ש בתוס' ובמגמות נת: ד"ה ואיכא דאמרי כו' כתבו דזו מן הסוגיות הפוכות]. (ז) [ברכות יא:]. (ח) [דף עט:]. (ט) [פב.]. (י) [לקמן פב:]. (כ) [דבורים אלו עד לר"י שייכים להמשנה לעיל עט:].

תורה אור השלם

1. יזל מים מדליו וזרעו במים רבים וירם מאגג מלכו ותנשא מלכותו:

במדבר כד ז

2. מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי יי אליו ויגדה על מה אבדה הארץ נצתה כמדבר מבלי עבר:

ירמיהו ט יא

3. ויאמר יי על עזבם את תורתי אשר נתתי לפניהם ולא שמעו בקולי ולא הלכו בה:

ירמיהו ט יב

4. והיו הערים להם לשבת ומגרשיהם יהיו לבהמתם ולרכשם ולכל חיתם:

במדבר לה ג

גליון הש"ס

בהר"ן ד"ה ערבוביתא. כשאינו מסרק. עיין רבינו יונה פ"ב דברכות דף יא ע"ב ד"ה מתניתין רמז ועע"ק:

מוסף רש"י

דבר זה. על מה אבדה הארץ, נשאל לחכמים. מי האיש החכם, ולנביאים. אשר דבר פי ה' אליו (ב"מ פה:). **שאין מברכין בתורה תחלה.** כשהיו עוסקין בתורה לא היו מברכין לפניה, קבל יחיאל דאשר נתני לפניהם קא דרש, ברכת אשר נתן לנו תורת אמת (ל"ל אשר בחר בנו ונתן לנו את תורתו. ב"מ) שהיא לפניה של דברי תורה ומין דלא מברכי גנאי דעתייהו שאינה מתנה תשובה להם (שם). **חיה בכלל בהמה.** דכתיב זאת הבהמה אשר תאכלו (דברים יד) ומפרש בתריה אילו ובני ויחמור (ב"ק יז: זבחים קטו:).

פירוש הרא"ש

דמאני. מי שאינו מכנס בגדיו תמיד מייתי לידי שעמומית מתוך חכון תדיר נעשה משעמם: **דגופא מתיא לידי שיחני וכיבי.** ושעמום יותר רע משיחני וכיבי: **הזהרו בערבוביתא.** כלומר הזהרו בכנוס בגדים ובחפיפת הראש וברחילה למנוע ערבוביתא: **הזהרו בחבורה.** ללמוד תורה ברבים כי מתפקחין זה מזה אבל הנומד יחיד מרב על הבדיים ונותלו: **שלא יאמרו ירושה היא להם.** שלא יאמרו אחרים ירושה היא להם לבני אלו ולא מבליחים אנו אם באנו ללמוד אי נמי שלא יאמרו בניהם אין אנו צריכין לעסוק בתורה ירושה היא לנו: **שלא יתגדרו על הצבור.** מתוך שהם ואבותיהם לומדי תורה יהו להשתרר על הצבור: **לפי שאין מברכים בתורה תחלה.** לעסוק בדברי תורה והערב נא ואשר בחר בנו כשבאים ללמוד: **נשאל לחכמים.** דכתיב מי האיש החכם: **לנביאים.** דכתיב ואשר דבר פי ה' אליו ויגידה גו' את תורתי אשר נתתי לפניהם כלומר ברכה שנותי לברך לפניהם: **קרא מגא** ליה. דמילתא דמסייהה להם ואי לאו דאית ליה קרא לא שמעינן: **דבריהם ומגרשיהם יהיו לבהמתם ולרכושם ולכל חייתם.** כלומר מיס שבמוכן להשקות בהמתן וגם לכביסתן דליכא למימר לכל חייתם דמיס הראוין לשתיית בהמה אלא ודאי לכביסה קאמר וקרי ליה חייתם משום דערא דערבוביתא והוי בכלל דוחי אחיך עמן וי"מ דנפקא ליה מייתורא דלכל חייתם: **איבעיא להו לר' יוסי מהו שיפר.** דמיקה וקישוט משום דברים שבינו לבינה ויפר לעצמו אלא לאחרים: **ת"ש דא"ר יוסי אין אלו נדרי עינוי נפש.** ודייק מדה"ל למימר ר' יוסי אומר לא יפר אלא ודאי ס"ק עינוי נפש לא הוי אלא דברים שבינו לבינה הוי:

עין משפט נר מצוה

ח א מיי' פי"ב מהל' נדרים הל' ב סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ס:
ט ב מיי' שם הל' יא טוש"ע שם סעיף ע וסעיף עב:
י ג מיי' שם הל' [ה] ט טוש"ע שם סעיף נט וסעיף סו:
יא ד מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעיף עג:
יב ה מיי' פ"ו מהל' שבועות הלכה ג:

תורה אור השלם

1. איש כי ידר נֶדֶר לַיי' או השָׁבֻעָה שבעה לֶאסֹר אֵסֶר על נַפְשׁוֹ לא יַחֵל דְּבָרוֹ כְּכָל הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה: במדבר ל ג

מוסף רש"י

בעפר פיר. בעפר חור שהוא גדל שם, כלומר נדבר שהוא רגיל בו נקי הוא להזמר שאינו מזיקו. פיר כמו פירא דכווחא, נומא (כתובות עא:). קונם שאיני עושה לפי אבא כו' אין יכול להפר. דלא הוי לא נדרי עניי נפש ולא דברים שבינו לבינה (לקמן פה:). שלא אפקום. פוקקם, מעבדת ארק על פניה (כתובות ד: וכע"ז שבת סד:) יש מרבותי אומרים מתקנת שערה במקרק או בגויה, ויש שמפרשים עוקה כמין בלק על פניה וכשיעלו מאדים הכסר (שבת צד:). הנאת תשמישי עליך. אשה האומרת קונם תשמישי עליך, כופה ומשמשתו. דלאו כל כמינה לאסור נפשה עליו דהיא משועבדת לו להנאתו (לעיל טו: וכע"ז כתובות עא:). הנאת תשמישך עלי. אמרה קונם הנאת תשמישך עלי, שאוסרת הנאה שיש לה מתשמיטו על עצמה, אסור. לשמשה וצריך להפר לה, לפי שאין מאכילין כו'. והנאת תשמישו אסורה עליה (לעיל טו:).

תוספות

בעפר פיר. נוטריקון עפר פיר כגון פירא דכווחי (כתובות דף עט.) והכי קאמר לא יפר שבכך לא תתגנה עליו: שלא אתן תבן לפני בהמתך ולפני בקרך אינו יכול להפר. דלא הוי דברים שבינו לבינה דלא משעבדא ליה ומימה דבפרק אע"פ אבל כופה ליתן תבן לפני בקרו ומירק ריצב"ל דהתם מיירי שלא הכניסה לו ממש שפחות דקאמר התם דיושבת בקתדר' דיקא נמי דקתני שלא אמוג כוסך דלהכי כופה אותה אפילו אם הכניסה לו מאה שפחות ולא תנא שלא אניק דהא לא משתעבדא ליה כיון דהכניסה לו מאה שפחות: רבן גמליאל אומר יפר שנאמר לא יחל דבריו. כלומר אף על גב דמשעבדא ליה צריך הפרה מדרבנן שלא מקל בנדרים ותעבור על לא יחל: למה לי הפרה. הא משעבדא לבעל: מאן תנא דברים המותרים ואחרים נהגו בהם איסור אי אתה רשאי לנהוג בהם היתר לבטלם רבן גמליאל. דאמר לעיל צריך להפר מדרבנן ואף על גב דמשעבדא ליה ולא חייל נדרה אפ"ה צריך הפרה שלא תנא לעבור באיסור דלא יחל: תשמיש לרבנן עינוי נפש הוי. כמו כיחול ופירכום או דברים שבינו לבינה הוי ונפקא מיניה לדינא דלעיל דדברים שבינו לבינה אינו מיפר אלא לעצמו: נטולה אני מן היהודים. שאוסרת על עצמה אפילו תשמיש בעלה יפר ותהא נטולה מתשמיש היהודים אחרים שיגרשנה:

שלא מצינו שועל שמת בעפר פיר תניא כוותיה דרב אדא בר אהבה [ט]דברים שיש בהן עינוי נפש מפר בין בינו לבינה בין בינה לבין אחרים שאין בהן עינוי נפש בינו לבינה מפר בינה לבין אחרים אינו מפר כיצד [א]אמרה קונם פירות עלי ה"ז יפר [ב]קונם שאיני עושה לפי אבא לפי אחיך לפי אביך לפי אחי ושלא אתן תבן לפני בהמתך ומים לפני בקרך [ג]אין יכול להפר שלא אכחול שלא אפקום ושלא אשמש מטתי [ד]יפר משום דברים שבינו לבינה שלא אציע לך מטתך ושלא אמזוג לך את הכוס ושלא ארחץ לך פניך ידיך ורגליך [ה]אין צריך להפר ר"ג אומר יפר שנא' [ו]לא יחל דברו דבר אחר לא יחל דברו מכאן לחכם [ה]שאין מתיר נדרי עצמו מאן שמעינן דאמר שלא אכחול ושלא אפקום דברים שבינו לבינה הויין ר' יוסי וקתני דמפר משום דברים שבינו לבינה אמר מר ושלא אשמש מטתי יפר משום דברים שבינו לבינה היכי דמי אילימא דאמרה הנאת תשמישי עליך למה לי הפרה [ז]הא משועבדת ליה אלא באומרת הנאת תשמישך עלי וכרב כהנא [ח]דאמר רב כהנא הנאת תשמישי עליך כופה ומשמשתו הנאת תשמישך עלי יפר שאין מאכילין את האדם דבר האסור לו מאן תנא הא [ט]דתניא דברים המותרים ואחרים נהגו בהן איסור אי אתה רשאי לנהוג בהם היתר כדי לבטלן [י] משום שנאמר לא יחל דברו דבר אחר לא יחל דברו מכאן לתלמיד חכם שאין מפר נדרי עצמו מני ר"ג היא בעא מיניה רבא מרב נחמן תשמיש המטה לרבנן עינוי נפש הוא או דברים שבינו לבינה אמר ליה תניתוה [יא]ונטולה אני מן היהודים יפר

שמת בעפר פיר. בעפר חפירתו שהוא דר בו תמיד שמתוך שהוא רגיל שם אינו נתקל בעפר של אותה גומא. כך זה מתוך שהוא רגיל אינו חושש שמא תקשה לו נימא אם לא תרחץ: תניא כוותיה דרב אדא בר אהבה וכו'. מפר בין בינו לבינה כגון דאמרה קונם פירות בעלה עליה ובין בינה לבין אחרים שאסרה פירות אחרים עליה: קונם שאני עושה לפי אבא וכו'. מפרש ואזיל דברים שאין בהם עינוי נפש ובינה לבין אחרים [ט]ומפרש לה מקמי בינו לבינה משום דבבינו לבינה איכא פלוגתא דזימנין מפר וזימנין אין צריך להפר: שלא אתן תבן לפני בהמתך ולפני בקרך אין יכול להפר. משום דלא משעבדא ליה. ואע"ג דבפרק אע"פ [י] אסיקנא דכופה ליתן תבן לפני בהמתו התם מיירי בשלא הכניסה לו ארבע שפחות דקיימא לן התם דיושבת בקתדרא ואינה מייגת לו בדברים הללו אפ"ה נדרה שלא אציע לך מטתך וכו' אין צריך להפר משום דקיימא לן התם אפילו הכניסה לו כמה שפחות ממויינת בהכי לפי שהדברים הללו מבילין לידי קירוב הדעת: ר"ג אומר יפר. אע"ג דלא חייל נדרה אפ"ה צריך להפר מדרבנן שלא מקל בנדרים ותעבור על כל יחל והא אסמכתא בעלמא הוא: דבר אחר לא יחל דברו מכאן לחכם שאין מתיר נדרי עצמו. וכדדרשינן[ב] הוא אינו מוחל לכל אחרים מוחלין לו. וקשה בעיני מאי ד"א דהא ר"ג דאמר יפר משום לתא דכל יחל קאמר ולא מדרשא דקרא ומאי דבר אחר ונראה בעיני דר"ג דאמר יפר דברו קדרים לאפי' מידי דלא מיקרי נדר אלא דבר בעלמא אמר קרא דלא יחל דנהי דלא לקי עליה אפ"ה כיון דאפשר בהפרה בלא הפרה לא יחל והיינו דקאמר דבר אחר ההוא דברו גופיה דדרים ר"ג להכי למידי אחריינא מדרים דחכם אינו מתיר נדרי עצמו ומדברו הוא דמשמע לן הכי: מאן שמעת ליה דאמר שלא אכחול ושלא אפקום דברים שבינו לבינה הוי ר' יוסי. דאילו לרבנן משום נדרי עניי נפש הוא דאמר: משום שנאמר לא יחל דברו מני ר"ג היא. דדרים דברו לומר לאפי' מידי שאינו נדר גמור אלא דבור בעלמא אפ"ה לא יחל כדי שלא יתהוג קלות ראש בנדרים גמורים הכא נמי כיון שנהגו איסור בדברים המותרין הוה ליה לגבייהו כדברים האסורים. ומהכא היה אומר ה"ר יהודה הכהן ז"ל שאם נהג אדם שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין בזמן מיוחד ושוב רוצה לשתות יין או לאכול בשר באותו הזמן צריך היתר: מתני' בנגעים (פ"ב מ"ה) כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו [ז]ר' יהודה אומר אף לא נגעי קרוביו כל הנדרים אדם מתיר חוץ מנדרי עצמו ר' יהודה אומר אף לא נדרי אשתו שבינה לבין אחרים: וגרסי' בירושלמי (פ"י ה"מ) נדרה אשה ושמע בעלה ולא הפר לה פשיטא שאינו מפר לה לענין הבעל מהו שיפר לה לענין הזקן מה אנן קיימין אי בנדרים שבינו לבינה נדרי עצמו הן אלא כיון קיימין בנדרים שבינה לבין אחרים ולאו ר' יהודה היא תניון בשם ר"י ר' חייא תנא לה בשם חכמים. ופסק הרמב"ן ז"ל כר' יהודה מדתני לה ר' חייא בשם חכמים וכתבתי מזה בפ"קס[ב] בס"ד: ירושלמי [פ"ה ה"ד] קונם הנייתי על בני עירי אינו נשאל לזקן שיש שם הנאת בני עירי עלי נשאל לזקן שיש שם: בעא מיניה רבא מרב נחמן תשמיש המטה לרבנן עינוי נפש הוא. ונפקא מינה דמפר בין לעצמו בין לאחרים או דברים שבינו לבינה הוא ולעצמו מפר לאחרים אינו מפר: נטולה אני מן היהודים. שאסרה הנאת תשמישה עליה: [ג]אמאי הכא נטולה מן היהודים. דאם איתא דתשמיש עניי נפש הוי מהניא הפרתו בין לעצמו בין לאחרים: לרבנן תבעי לך. משום דנטולה אני מן היהודים ר' יוסי קתני לה ולדידיה ודאי לא הוי עניי נפש וכדתניא בברייתא דלעיל: כוליה פירקין ר' יוסי היא. כולהו

שלא מצינו שועל שמת בעפר פיר. [ב]דהואיל שהוא רגיל בה ומתגדל באותה עפר. כך לא מצינו אדם שנשוק במקום שרגיל לדוש בתוכו שאין השער מזיקו: דברים שיש בהן עינוי נפש מפר בין בינו לבינה. כלומר כשהוא מפר לה הוו מופרים לעולם בין כל זמן שהיא תחמיו ובין בינה לבין אחרים אפי' לאחר שתתגרש ותנשא לאחר: שאין בהן עינוי נפש בינה לבין אחרים אינו מפר. כדמפרש ברים פירקין[ד] דלאחר שגרשה חלין עליה: כיצד. איזהו נדרי עינוי נפש שיהיו מופרין לעולם אמרה קונם וכו': שאיני עושה לפי אבא. אינו לא נדרי עינוי נפש ולא דברים שבינו לבינה לכך אינו מפר לה: שלא אכחול ושלא אפקום. דברים שבינו לבינה: שלא אשמש מטתך. [ג] כדמפרש לקמן: שלא אציע מטתך כו' אין צריך להפר. משום דרחמנא זכייה ליה בהני מלאכות: רשב"ג אומר יפר משום שנאמר לא יחל דברו. דאוריתא[ה] דלאו כל כמינה לאפקועי שעבודו דבעל מינה הכי דמי דאילמא דאורייתא ולאו כל כמינה לאפקועי שעבודא

יפר חלקו. שתהא מותרת לו: **ותהא נטולה מן היהודים.** לכשתתגרש שתהא אסורה לעלמה: **ואמאי תהא נטולה מן היהודים.** כשמגרשה והאמר לעיל(א) דברים שיש בהן עינוי נפש מפר בין לעצמו בין לאחרים אלא מדקתני ותהא נטולה מן היהודים דאינו יכול להפר ש"מ משום דדברים שבינו לבינה הויין: **לרבנן תבעי לך.** אי עינוי נפש הוא אי דברים שבינו לבינה דמהכא ליכא למשמע מינה מידי אליבייהו: **משום דנטולה אני מן היהודים רבי יוסי קתני לה דאמר רב הונא כוליה פירקין.** כולהו שתמי דמתניתין ר' יוסי תני להו: **ממאי מדקתני ר' יוסי אומר אין אלו וכו' למה לי תו למיתני הרי זה יפר דברי ר' יוסי.** דלא צריך דהא אכתי ליכא מאן דפליג ש"מ דמכאן ואילך הוויין כולהו שתמי כרבי יוסי: **כל נדרים.** של עינוי נפש: **חוץ מן הנאתי על פלוני שאינו מפר.** דלא הוי לא נדרי עינוי נפש ולא דברים שבינו לבינה: **אבל אמרה הנאת פלוני עלי.** אלא אהנה ממנו יפר דהוי ליה נדרי עינוי נפש: **פירות מדינה זו עלי.** היינו דומיא דהנאת פלוני עלי וקתני יביא לה ממדינה אחרת דאין יכול להפר: **אמר רב יוסף.** כי קתני יביא לה ממדינה אחרת דאמרה פירות מדינה זו שתביא מן השוק עלי אבל מה שמציאין לה אחרים או היא עצמה יכולה ליהנות מהן הלכך לא יפר דלא הוי עינוי כלל דלא אסרה לגמרי פירות המדינה עליה אלא אותן שיביא לה הוא אבל הנאת (ב) פירות עלי דקאסרה על נפשה לגמרי בין ע"י עצמו בין ע"י אחרים אתם הוי עינוי הלכך יפר: **פירות חנווני.** היינו דומיא דהנאת פלוני עלי וקתני לא יפר: **הכא נמי כו'**(ג) **והא מדקתני סיפא אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו.** שהבעל אינו רגיל ליקח אלא מאותו חנווני ולא מאחר לפי שאינו מאמינו וזה אינו מאמין אלא לבעל ולא לשלוחו: **הרי זה יפר.** (ד) ויביא לה. ומדהכי רישא דקא אתיא איהי תו לא אפשר לאוקומה שתביא אתה דאם איתא דקא מייתי הוא מיתוקמא כשתביא והדר קושיין לדוכתה: **אלא.** לעולם ודאי כדקאמרת רישא דקא מייתא היא ואפי' הכי לא קשיא ליה לשמואל דמתני' ר' יוסי היא: ג**ומאי אינו יכול להפר דקתני.** (ד) ואע"ג דקתני פירות מדינה זו ופירות חנווני זה שתם לאו למשמע דאינו יכול להפר לגמרי אלא אעינוי נפש קאמר אבל מפר משום דברים שבינו לבינה שאסר לעצמו ולא לאחרים. והא דאמר שמואל משמיה דלוי דהנאת פלוני עלי מפר בין לעצמו בין לאחרים דבנו בעצמו הוא דעינוי נפש הוי: נ"א אלא (ה) הא דקתני סיפא אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו שהחנווני מהנהו לבעל בחנם הוי רישא דקתני פירות חנווני זה עלי כגון דקא מייתא היא כלומר דאורחיה דחנווני למיתב ליה בחנם ומאי איכא בין בבא דרישא לבבא דסיפא אלא בבא דסיפא הוי מן חנווני כדקתני אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו ובבא דרישא לא רמיא פרנסתו עילויה אלא זימנא הוי דקא יהיב ליה מפירותיו וקאמר דאינו יכול להפר ואע"ג דהוי כמאן דאמר הנאת פלוני עלי והוי מיודעת דשמואל דאמר הנאת פלוני עלי מפר. והא דקא מייתא איהי לאו דוקא דהוא הדין דקמייתי בעל אלא איידי דסיפא נקט בשל בעל נקיט ברישא בדידה וקאמר כגון דאתיא איהי: **אלא רישא.** דקתני פירות חנווני זה עלי רבי יוסי היא כדקאמר לעיל: כולה מדסיפא ע"כ בשאי אפשר לה ליהנות מאותן פירות אלא ע"י בעל כגון שאין החנווני רוצה להקיפה ע"י אחר אלא לו ובכה"ג אי אפשר לה ליהנות מן הפירות אלא אם תעבור על נדרה וע"כ לדידך דמוקמת ליה בדאמרה ליה שתביא אתה בכי ה"ג עסקינן דאי לא אמאי יפר רישא נמי דקא מייתא איהי דרישא נמי ע"כ דומיא דסיפא היא בשאי אפשר לה ליהנות אלא באיסור כגון שנדרה הנאת פירותיו ואפי' תקנס היא בעצמה. וכל הנסחאות עולות לטעם אחד אלא דנסחא קמייתא מיתורצא טפי: **אלא רישא אין יכול להפר ודקמייתא היא.** כלומר אין ודאי קושטא קאמרת דרישא דמיתוקמא בשאסרה עליה פירותיו של אותו חנווני אפי' כשתביאם היא ומיהו לא קשיא לשמואל דמתני' כולה ר' יוסי היא ולר' יוסי אין הכי נמי דאינו יכול להפר משום נדרי עינוי נפש ושמואל דאמר מפר סתמא ואפילו משום עינוי נפש משמע כרבנן ס"ל. והאי

כולהו סתמי דהאי פירקא ר' יוסי קתני להו דכיון דקתני ר' יוסי אומר אין אלו נדרי עינוי נפש ואיהו גופיה אמר אלו הן נדרי עינוי נפש למה ליה למיתנא תו הרי זה יפר דברי ר' יוסי אלא לאשמועינן דטוליה פירקין ר' יוסי היא. ואכתי לרבנן תבעי לך דדלמא תשמיש עינוי נפש הוא ומפר בין לעצמו בין לאחרים: ולענין הלכה כיון דבעיין לא אפשיטא נקטינן לחומרא ואינו מפר אלא משום דברים שבינו לבינה. ואיכא מ"ד דנהי דלא אפשיטא הכא אפ"ה אפשיטא לה מממריה דשמואל דאמר בסמוך אבל הנאת פלוני עלי מפר ואי מהא לא אריא דכי קאמר מפר דברים שיש בהן עינוי נפש קאמר ואכתי מצינן למימר דתשמיש המטה אין בו עינוי: **אמר שמואל משמיה דלוי כל נדרים בעל מפר לאשתו.** והוא דהוו נדרי עינוי נפש: **חוץ מהנאתי על פלוני.** דהא לא הוי לה עינוי נפש: **אבל הנאת פלוני עלי מפר.** דכיון דאית בה עינוי נפש אע"פ שלא נדרה אלא מאחר יפר: **יביא ממדינה אחרת.** אבל פירות אותה מדינה מיתסרי עלה ואינו יכול להפר וכ"ש באומרת הנאת פלוני עלי שאינו יכול להפר: **דקאמרה שתביא אתה.** כגון דקאמרה פירות מדינה זו עלי אם תביאם אתה אבל כשיביאם אחר לא אסרתם עליה וכיון דיש לה תקנה באותן פירות של אותה מדינה ע"י אחר לא דמי להנאת פלוני עלי דאית לה תקנה ליהנות מאותו פלוני. וכ"ת דמש"ה קתני יביא לה אחר מפירות אותה מדינה איכא למימר דמש"ה קתני יביא לה ממדינ' אחר' משום שאם לא היתה לה תקנה ע"י בעל אע"ג דאית לה תקנתא ע"י אחר מפר דהא רישא דאמרה קונס פירות עולם עלי דקתני הרי זה יפר באמרה שתביא אתה מתוקמא דומיא דסיפא ואפ"ה אע"ג דאית לה תקנתא ע"י אחר כיון דאית לה תקנתא ע"י בעל קתני הרי זה יפר משום דה"ל כאומרת הנאת פלוני עלי ומש"ה קתני סיפא יביא לה ממדינה אחרת לומר דטעמא דמלי מפר ברישא ליתיה בסיפא דאילו רישא משום דאית לה תקנה ע"י בעל מלי מפר אבל בסיפא כיון דאית לה תקנה ע"י בעל לא יפר: **הא שמע מסיפא וכו' ה"נ דאמרה ליה שתביא אתה.** ומש"ה כיון דאסר לה לאתהנויי מפירות ההוא חנווני גופיה ע"י אחר ואיהו נמי מלי מייתי לה מדוכתא אחרינא אין יכול להפר: **ואי אמרת דאמרה ליה שתביא אתה אמאי יפר הא מצי לאתהנויי מההוא חנווני ע"י אחר אלא מדסיפא דקא מייתא היא הוי רישא נמי דקא מייתא היא** עיקר הגירסא. וה"פ מדסיפא דקתני הרי זה יפר מתוקמא ע"כ שאסרה עליה פירותיו אפי' היכא דקמייתא היא דאי לא אסרינהו עילוה אלא היכא דקמייתי להו בעל אמאי יפר אלא ודאי בכל ענין אסרה על עצמה רישא נמי דקתני פירות חנווני זה עלי אין יכול להפר בההוא גוונא נמי מתוקמא ואפ"ה קתני אין יכול ליכא מידי בין רישא לסיפא אלא דברישא מיירי שלא היתה פרנסתו ממנו בלבד וסיפא קתני אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו. ואיכא נסחי דגרסי אלא מדסיפא דלא מייתי בעל הוי רישא דקא מייתא היא והכל הולך לטעם אחד דה"ק מדסיפא ע"כ מיירי דמתסרא אע"ג דלא מייתי לה להנהו פירות בעל רישא נמי מיירי בההוא גוונא גופיה דאע"ג דמייתי לה היא גופה מתסרו עלה. ואיכא תו נסחי אחרינא דגרסי מדסיפא דקא מייתי בעל הוי רישא דקא מייתא היא וה"פ מדסיפא ע"כ בשאי אפשר לה ליהנות מאותן פירות אלא ע"י בעל כגון שאין החנווני רוצה להקיפה ע"י אחר אלא לו ובכה"ג אי אפשר לה ליהנות מן הפירות אלא אם תעבור על נדרה וע"כ לדידך דמוקמת ליה בדאמרה ליה שתביא אתה בכי ה"ג עסקינן דאי לא אמאי יפר דקא מייתא איהי דרישא נמי ע"כ דומיא דסיפא היא בשאי אפשר לה ליהנות אלא באיסור כגון שנדרה הנאת פירותיו ואפי' תקנס היא בעצמה. וכל הנסחאות עולות לטעם אחד אלא דנסחא קמייתא מיתורצא טפי: **אלא רישא אין יכול להפר ודקמייתא היא.** כלומר אין ודאי קושטא קאמרת דרישא דמיתוקמא בשאסרה עליה פירותיו של אותו חנווני אפי' כשתביאם היא ומיהו לא קשיא לשמואל דמתני' כולה ר' יוסי היא ולר' יוסי אין הכי נמי דאינו יכול להפר משום נדרי עינוי נפש ושמואל דאמר מפר סתמא ואפילו משום עינוי נפש משמע כרבנן ס"ל. והאי

דהיתה [נפלוג] ומיתני בפירות דלא אפשר בהן הנאה דהיתר כגון שאמרה כל פירות שיוצאו מאותה מדינה יפר והכי משמעות הלשון מדסיפא דמייתי בעל באיסור רישא דמייתי איהי באיסור ומנסח המלוי בלשון וה"ה דאמרה גרירא בלא רישא מלי לאותוני כיון דבסיפא לא אפשר על ידי הנאת אחרים מלי איהי אין פרנסתו אלא ממנו כי נמי מתפרנס מאחרים יפר לשמואל אלא רישא דמייתי איהי באיסור לומר שנדרה פירות מדינה לגמרי בין יביאם בעל בין יביאם אחר:

יפר חלקו ומשמשתו ותהא נטולה מן היהודים ואי אמרת נדר ענוי נפש הוי אמאי תהא נטולה מן היהודים ש"מ אדברים שבינו לבינה הויין לרבנן תבעי לך משום דנטולה אני מן היהודים ר' יוסי קתני לה דאמר רב הונא כוליה פירקין רבי יוסי היא ממאי כיון דקתני ר' יוסי אומר אין אלו נדרי עינוי נפש למה ליה תו למיתנא הרי זה יפר דברי רבי יוסי שמע מינה מכאן ואילך רבי יוסי היא אמר שמואל משמיה דלוי בכל נדרים בעל מפר לאשתו חוץ מן הנאתי על פלוני שאינו מפר אבל הנאת פלוני עלי מפר תנן פירות מדינה זו עלי יביא לה ממדינה אחרת אמר רב יוסף דקאמרה שתביא ת"ש פירות חנוני זה עלי אין יכול להפר הכא נמי דקא אמרה שתביא אתה לא היתה פרנסתו אלא ממנו הרי זה יפר ואי אמרת דקא אמרה שתביא אתה אמאי יפר אלא מדסיפא דלא מייתי בעל הוי רישא דקא מייתא היא אלא רישא אין יכול להפר ודקא מייתא היא ומתני'

ג א מיי' פי"ב מהל' נדרים הל' ו [ב ג] סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף סו:
יד ב מיי' שם טוש"ע שם סעי' יב ועיין בכ"מ:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמר רב יוסף וכו' אבל הנאת פלוני עלי דקאמרה על נפשה: (ב) ד"ה פירות וכו' הכא נמי כו' הכ"ד: (ג) ד"ה הכי זה יפר ויביא לה ואי אמרת שתביא אתה כו' ומהיכן סיפא דקא מתיא איהי מו לא אפשר לאוקומה רישא שתביא אתה והדדא קושין לדוכתיה כנ"ל ומיהו דשם איתא דקא מייתי הוא מתוקמת כשתביא נמחק: (ד) ד"ה אלא לעולם וכו' דאע"ג דקאמר פירות וכו' סתם יכול למימרא דאינו יכול להפר לגמרי אלא מעינוי נפש קאמר דאינו מפר משום עינוי נפש אבל מפר משום דברים שבינו לבינה שמפר לעצמו ולא כנ"ל והה"ל: (ה) באה"ד נ"א אלא כיון דהא דקתני וכו' בתנם הוי רישא נמי דקתני וכו' למיתב ליה בחנם ולא איכא בין בבא דרישא לבבא דסיפא אלא דבבא דסיפא הוי פרנסתו מן חנוני תדיר כדקתני אם לא וכו' אלא לדימנין הוי דקא יהיב ליה וכו' והא דקאמר מייתא איהי:

פירוש הרא"ש

כל נדרים בעל מפר לאשתו. פירוש כל נדרים של עינוי נפש מפר הפרה גמורה: אבל הנאת פלוני עלי מפר. דהוי עינוי נפש שמא תצטרך ממנו: תנן פירות מדינה זו עלי יביא ממדינה אחרת. אלמא אפי' הנאת מדינה לא חשיב עינוי נפש דיכולה להביא ממדינה אחרת כ"ש הנאת פלוני יחיד: דקאמרה שתביא. אלא אסרה עליה אלא שהבעל מביא לה אבל היא לא אחר יכולין להביא אבל פירות העולם אע"ג דאמרה שתביא הוי עינוי נפש כיון דאי אפשר לה ליהנות משום פירי שיביא הבעל וה"ק דמלי למתבי יביא לה אחר מאותה מדינה אלא לרבותא קאמר אפי' אין לה אחר להביא אפשר שהבעל יביא לה ממדינה אחרת: ובדסיפא דקמייתי בעל הוי רישא דקא מייתא איהי. כלומר אפי' מאי דמוקמת רישא דאינו מפר משום דאפשר בהנאת אחרים וע"כ סיפא דמפר משום דאי אפשר בהנאת אחרים דכיון ההחנווני נותן לה בהקפה לא יתנם אלא ליד הבעל

תוספות

שמע מינה דברים שבינו לבינה הוי. דאי עינוי נפש הוה מיפר אף לאחרים: (ואבת') לרבנן תבעי לך. ומתמיהין דנטולה אני מן היהודים רבי יוסי קתני לה דלדידיה פשיטא דדברים שבינו לבינה הוו כדאמר לעיל: כוליה פרקין רבי יוסי. כל סתמות המגיות בפירקין ממילתא דרבי יוסי קתני להו: למה לי תו למתני הרי זה יפר דברי רבי יוסי ש"מ מכאן ואילך רבי יוסי היא. כל נדרים של עינוי נפש חוץ מהנאתי על פלוני דלא הוי עינוי נפש אבל הנאת פלוני עלי מיפר דהוי עינוי נפש: תנן פירות מדינה עלי יביא בו'. ואינו יכול להפר ואמאי והא לא גרע מהנאת פלוני עלי: דאמרה ליה שתביא אתה. כלומר מתניתין מייתי דלא נדרה אלא מאותם שיביא הבעל דיכול דאיכא תקנה בהנאת אחרים ליכא עינוי דאפשר שאחרים יקנו ויתנו לה אבל שמואל מייתי שנדרה מפלוני לגמרי דהוא הדין דבמתניתין מלי למיתני תקנה דאחרים שיכולין לקנות לה אף מאותה העיר אלא אשמעינן רבותא דאף על ידי בעלה יכולה ליהנות על ידי פירות מדינה אחרת ולא הוי כנדרתם הנאה מבעלה ורישא דאמרה קונס פירות העולם אע"ג דאמרה שתביא אתה בפירות מדינה כיון דאיכא יכולה ליהנות מבעלה משום מקום הוי עינוי נפש: ת"ש מביאה פירות חנוני זה אינו יכול להפר. ואמאי ליהוי כהנאת פלוני עלי: ה"נ שתביא אתה דהוי כהנאת אחרים: אם היתה פרנסתו בו'. ומדסיפא דמייתי בעל [דקתני] אם לא היה פרנסתו אלא ממנו פי' ולפי מאי דמוקמת פירות חנווני דאינו מיפר משום דאפשר בהנאת אחרים כך סיפא דקתני יפר ע"כ [בדאי] אפשר [אלא] על ידי הנאת הבעל שאין החנווני מקיף כ"א לבעל גופיה ולא יתפרס לאחר ומדסיפא דמייתי בעל רישא דמייתי איהי פי' מדסיפא דאי אפשר להביא הפירות אלא באיסור על ידי בעל רישא נמי פירות מדינה עלי מיירי בהך גוונא בין יביאם הבעל בין יביאם אחר ואיכא בהו אלא הנאה דאיסור וקתני איהו מיפר וקשיא לשמואל דמוקי לה כשתביא אתה ועל דרכך לא מיירי הכי דאם כן אמאי מפליג בזה הענין דאם אין פרנסתו אלא ממנו דמיירי דליכא הנאה